

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Luc. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

monte Sion, id est, Ecclesia exaltata sum Quis enim vel in cælis, vel terris audeat ad matris Dei aspirare gloriam, cuius odor virtutum & optimæ ex-
 istimationis per cælos omnes terrasq; latissimè diffusus est, & incorruptio
 ac integritas omnem creatam vincit puritatem? Quasi palma exaltata sum
 in Cades, perpetuam retinens inter quævis aduersa & prospera virtutum vi-
 riditatem mentisq; serenitatem, nec elata prosperis, nec depressa aduersis:
 & vt rosæ Hiericho cæteris floribus antecellunt, sic ego merita cæterorum
 longè supero. Misericordiæ quoque ac pietatis visceribus tota affluo haud
 secus, quàm oliua speciosa in campis plantata olei liquore: & vt platanus
 crescit in sublime iuxta aquam in plateis, sic ego in omnibus per mortalis
 vitæ fluxam instabilitatem decurrentibus cellissima existo. Et instar cinna-
 momi & balsami gratissimum spirantium odorem, suavissimam reddidi
 famam & opinionem virtutum omnium cunctis imitari volentibus, ita vt
 nemo mihi similis sit in creaturis: quasi myrra electa & longè præstantis-
 sima dedi suauitatem odoris. Sicut enim bono odore confirmatur & exhi-
 laratur cor hominis, ita memoria huius sacratissimæ Virginis seu odor
 gratissimus mentes pias & corda Christianorum omnium mirè confortat
 & latificat, nec patitur perniciosam hæere tristitiæ nebulam quocunq;ue
 pertingere potest. Ergo semper illius memores simus, vt diabolicum à no-
 bis virus omne depellat.

Puritas bea-
 tæ Mariæ
 virginis quæ-
 ta fuerit.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM SO-

lennitate. Luce X.

Mirabitur fortassis quispiam, cur Euangelium istud hodiernis die
 legatur, vbi tamen nulla sit mentio beatissimæ genetricis DEI,
 sed tantum describitur res gesta in ædibus Marthæ & Mariæ foro-
 rum Lazari. Fortassis etiam non deerunt, qui irrideant nos hoc Euangeli-
 um lectitantes. Verum non errat in hoc nec desipit Ecclesia Catholica, do-
 ctorem & gubernatorem habens Spiritum sanctum, cuius illustratione fa-
 cile perspicit eandem historiam iuxta mysticam interpretationem conue-
 nientissimè diuersis posse accommodari. Et quid quæso absurdi habet si
 matrem Dei castellum illud spiritualiter fuisse dicamus, in quod intrauit
 Dominus Iesus, quando pro certo est in illius virgineum vterum non so-
 lum ingressum eum fuisse, sed etiam inibi nouem mensibus demoratum?
 Aut quid vetat Marthæ & Magdalensæ historiam de eadem purissima vir-
 gine intelligi, cum ea fuerit tam in contemplatione, quàm actione, qua-
 rum hanc Martha, illam Magdalena expressit, absolutissima? Quæ etiam
 haud dubiè partem optimam elegit, nunquam ab ea auferendam, contem-
 plationem scilicet Dei per speciem, ad quam hodie peruenit, secunda de sua
 immarcessibili corona & gloria. Cui nos dilectissimi pijs mentibus & de-
 uotis cordibus congratulari debemus, & contempta impudentissima hære-
 ticorum audacia, qui hoc festum sacratissimum abrogasse feruntur, diem
 hunc festiuis gaudijs & synceris officijs celebrem ducere, vt eius apud Deū
 patrocinia experiri mereamur. Videamus nunc ipsum Euangelium.

Intrauit Iesus in quoddam castellum, & mulier quædam
 Martha nomine excepit illum in domum suam.

xxx

Castel-

Castellū hoc
qui intelli-
gatur.

Castellum hoc Bethaniam fuisse constat, quo Dominus pro amore Lazari & Marthæ ac Mariæ fororum eius & frequententer & libentissimè diuertere solebat, deferens nimirum humanitati illorum & officiosissimè benivolentiæ, qua tanto hospiti, ita vt par erat, promptissimè ministrabant. Et quia diuites erant, non poterant grauari: eoque libentius ad eos Dominus se continebat, non vtique toties eo vêturus, si eis fuisset oneri: vt pote qui id semper sum mopere vitabat, ne quem grauaret. Non enim erat inciuilis Dominus aut inurbanus, quales sunt, qui se impudenter ingerunt, nec alios molestè afficere verentur. Ibat autē ad illos, vt eis cumularēt ex liberalitate & beneficentia in ipsum collata meritū: nō quasi ipse necessario indigeret. Quæ enim re indigeret, cuius erant omnia? Quod autē Martha illū excepisse dicitur in domū suam, fortassis ideo factū est, quod illa senior esset, aut forte propria demus illius esset domina, & moderatrix. Dicuntur enim largissimè habuisse possessiones. Excepit autem Dominum, non ipsa tantum, sed & Maria & Lazarus summa cum reuerentia, & omni studio humanitatis, nihil ambi- gentes, qui suum & omnium creatorem reciperent. Et quis non tali ac tanto hospiti promptissima alacritate occurreret? Verum cum ille dicat: *Quid vni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti*, cur tam pauci hodie pauperes tecto recipiunt, & ad prandium inuitant? Vtique non mentitur veritas, qui se in pauperibus recipi ait. Sed non amant tales, aut tepidè valde amant Christum, quam obrem non curant eum recipere, in domos suas. Quod idcirco dixerim, quod possint forsitan homines sibi blandiri, quod libenter de ipse recipere Christum, si adhuc in terris degeret. Sed mentiuntur, quando pauperes negligunt. Non enim denegatum est hominibus etiam hodie Christum pascere. Et licet abiecta, & vilis sit persona pauperum, in quibus se pasci ait, tamen non est minus meritum, quàm si Christus ipse pascatur. Imo contigit sæpe, vt qui pauperes se tecto recipisse putarant, ipsum Dei Filium reuera susceperint. Sed his frigidis temporibus charitas omnis miserè refriguit. Martha autem excepit Dominum in domum suam. Vide quantum se propter nos abiecerit rex & Dominus angelorum & hominum, vt aliena voluerit liberalitate sustentari. Non enim habebat opes vnde viueret, sed ex piorum hominum elemosynis, se suosque discipulos sustentabat. Quæ hoc, nisi vt sua inopia nos ditaret? vt sua rerum omnium penuria ad amissionem cæli diuitias nos reduceret? vt denique suo exemplo nos doceret mundi facultates contemnere, vt pote quæ sæpe animos nostros ab amore futurorū abducant, & solis æternis cælestibus inhiare bonis? Itaque non sunt contemnendi qui relinquunt omnia & monasticam amplectuntur vitam, vbi nemo dicit aliquid suum, sed sunt eis omnia communiā, non ad voluptatem sed necessitatem. Habent enim huius rei exemplum in ipso Christo, quem qui sequitur, non ambulat in tenebris, nec vñquam errare potest. Sequitur.

Matth. 5.

Christus qui
nam in suis
pascatur pau-
peribus.

Elemosyna-
rius cur Chri-
stus propter
nos factus sit
2. Cor. 3.

Monasticam
vitam eligen-
tes quàm sibi
sapienter pro-
spiciant.

Lucæ 9.
Ioan. 12.

Et huic erat soror nomine Maria, quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. Liber hoc loco sanctissimi ac eruditissimi Pontificis Basilij Magni dicta referre, quibus huius Euangelij sensa interpretatur. Is ergo capite secundo conti-

Basilijus.

continet.

IN FESTO ASSUMPTIONIS B. MARIAE.

constitutionum monasticarum, ait in hæc verba: Martha quidem hospicio Dominum suscepit: ad eius verò pedes assidet Maria. Laudandum sanè in utraque sorore studium. Cæterum tu res distinguo. Nam Martha ipsa in ministerio occupata, ea parabat, quæ hospitibus corpori erant futura necessaria, contra Maria cum ad pedes illius assideret, audiendis quæ ab eo dicebantur vacabat. Sic altera Domini partem illam quæ tangi aspectu poterat, respiciebat: altera parti illi, quæ occulta cerni non poterat, consulebat. Vere enim qui aderat, is & homo erat & Deus, idem Dominus ambarum mulierum studium approbabat. At Martha cum labore nimio delassaretur, Dominum rogabat, ut ad se in suscepto opere adiuuandâ, sororem vellet adhortari. Dic enim illi tu, inquit, ut surgens simul mecum ministrer. Cui Dominus: Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima. Porro vñ est necessarium. Maria autem optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Neque enim ea fuit causa, quam obrem huc veniremus, ut in toris supini recumberemus, neque ut ventrem expleremur: sed ob eam rem hic sumus, ut pascamus vos verbo veritatis, & mysteriorum contemplatione. Ita Dominus neque illam ab suscepto ministerio est dehortatus, & huic laudem tribuit, quod quæ diceret, attentius auscultaret. Agedum igitur per duas mulieres duo mihi vitæ genera introduci animaduersito: Vñ qui dem inferioris notæ, nempe quod in crassioribus se obeundis vitæ huius muneribus occuparit: quanquã ipsum quoque mirifice commodum est: alterum nobilius, & cum spiritu magis coniunctum, nimirum quod seise ad arcanas res contemplandas altius extulerit. Hæc tu, qui audis, spiritu cõuenienter interpretare, & vtrumuis magis placuerit deligitò. Et si ministrare vis, in nomine Christi ministrato. Ipse enim dixit: Quatenus fecistis vni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Nã siue hospites recipis, siue medicos reficis, siue dolentium misericordia cõmoueris, siue necessitate aliqua calamitateve oppressos auxiliari manu subleuas, siue aduersa valetudine laborantibus inferuis, omnia isthæc officia perinde Christus habet, ac si in ipsum propriè cõferrentur. Quod si maus Mariã imitari, quæ sperto corporis obsequio, altius ad rerum diuinarum contemplationem ascendit, corporis curã abijcto, apparatus etiã epularum & obsoniorum aspernator, & ad Dñi pedes assideto, & que ille dicat auscultato, ut arcanorum diuinitatis perticeps efficiare. Siquidè officijs ijs, quæ corpori impenduntur, potior est dogmatum Christi contemplatio. Hæc Basilius. Pulchrè autè dicit Euangelista sedisse Mariã secus pedes Dñi Iesu: duo vna sententia exprimens, quietè scilicet & humilitatè, quæ maxime sunt contemplationi necessaria. Aristotelis sententia est animã sedendo & quiescendo sapientè fieri. Mariã ergo ut esset attentior, sessum se recepit: ut esset capacior, non ad latus, sed ad pedes Domini resedit, in altero audiendi sedulitatè, in altero modestiam præ se ferens. Fecit quod per prophetam Dominus commendarat, dicens iuxta versionem antiquam: *Super quem requiescet spiritus meus, nisi super quietem & humilem.* Vt enim pluuiarum vnda copiosior ad vallium ima confluit, ita gratia Spiritus sancti mentibus humilitate submissis largissima illabitur. Sed quid quæso agebat Maria sedens secus pedes Domini? num prorsus inani vacabat otio? Minimè. Non est enim otiosus amor Dei. Audiebat, inquit Euangelista verbum illius. Dicebat

Sorores duas, duas expressisse vitas.

Matth. 25. Officia quamnam pietatis Christo in suis membris exhibeantur.

Aristoteles. Ad pedes sedisse Domini cur dicta sit Maria.

Esaiæ 66.

Gregorius.

Pfal. 14.
Sededo quid
Martha audie
bat.
Pfal. 115.
Pfal. 72.
Acto 6.
Math. 6.
Pfal. 146.

Verbum Dei
quisto studio
audiendum.

Math. 6.

In eos qui
sub sacris co
nicionibus ob
ambulando
per edes sa
cras aliterum
studium per
turbant.

Animus ho
minis quan
do à Deo sit
remotior.
Pfal. 84.

Ioan Ruf
brochius.
Solicitudò
quoniam re
prehensibilis
sit.

Math. 6.

bat cum Propheta: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Audiebat verbum Domini Iesu, qui erat ipsum patris verbum: audiebat Dei sapientiam, audiebat verbum vite æternæ. Dicebat secum in corde suo. *Quam dulcia lingua tua super mel ori meo. Mihi autem adhuc re Deo bonum est: nec est æquum relinquare me verbum Dei, & ministrare mensæ.* Habeo hic pascentem omnia, qui dat iumentis escam illorum, & pullis coruorum inuocantibus eum. qui palis volucres cæli, pisces maris, & pecora campi: & ego illo relicto cibi præparandis animum meum distrahi patiar? Non faciam: & puto sic esse voluntatem illius, cuius mihi verbum auditu suauissimum iuxta ac vtilissimum est. Et nos dilectissimi non sic simus rebus familiaribus dediti, quo minus confluamus ad audiendum verbum Dei. Dum dies est, dum adhuc licet, libenter auscultemus verbum Dei: ut quæ id cum fructu possimus, sedeamus, id est, animi curas, sollicitudines, distractiones, perturbationes interim seponamus, & tota mente simus intenti ad percipiendam ea quæ concionatoris ore promuntur, simulque voluntatem accomodemus ad agenda & omittenda quæcunque didicerimus diuinæ legi aut esse consentanea, aut ab ea discrepantia. Sedeamus, inquam, id est, omnes corporis in honesta motus vitemus, simusque moribus & animis compositi, & auribus ac cordibus erecti ad percipienda verba salutis. Non faciemus hæc in parte vilium rerum temporalium iacturam. Primum quærite regnum Dei & iustitiam eius, ait Dominus, & hæc omnia adicientur vobis. Vt autem illis, qui nunquam, aut non nisi summo cum fastidio sacris intersunt concionibus: & maxime vix illis, qui ipso concionis aut diuini officij tempore in se cris rebus vltro citroque obambulant, aliorum studium & attentionem impediunt: garrulitate sua & impijs confabulationibus, qui sanè digni essent ab omnibus summa seueritate & zelo ex templis eieci ac exturbati, quam membra & organa spirituum tartaricorum.

Martha autem satagebat circa frequens ministerium.

Mulci venerant cum Domino, quos omnes vt honorificè tractaret Martha, præparabat multa, sed maiori animi anxietate & cura, quam res pollelaret. Multa animo disponebat, multisque apparandis intenta erat, & interrim ab ipso Dei verbo sese elongabat. Quanto enim animus sese latius in hæc externa effundit, tanto fit à Deo remotior: qui cum sit vnus, cordis vnitatem diligit, & inhabitat, fugit multitudinem. Vnde dicitur in Psalmo: *Loquetur Dominus pacem in eos qui conuertuntur ad cor.* Tamen non reprehendimus Marthæ sanctissimam occupationem, sed nimia sollicitudo forsitan reprehendi potest. Vnde scribit Doctor quidem valde venerabilis: Sicut externæ actiones & opera in scriptis diuinis magnopere commendantur, ita sollicitudo cordis vituperatur. Ergo quamuis Marthæ ministerium sanctum fuit, tamen non est æquè laudatum à Domino, vt fororis ocium, quia externum erat & in multa distractum, quod serè semper animum à Deo magis ac magis efficit alienum, cum non possit quis simul duobus seruire dominis, creaturis & creatori, vt vtrisque satis faciat. Nam etsi seruendum est proximis ex charitate, tamen semper animus ad vnum referendus est, nempe ad Deum, vt omnia propter illum fiant, nihilque in multitudine ipsa

obli-

obsequiorum spectetur aliud quam Deus, porro distractio omnis, qua mens à Deo ad creaturas rapitur, deuitetur. Vbi enim animi oculus alio quam in Deum intenditur non potest culpa vitari, quandoquidem ab ultimo totius vite nostræ scopo aberratur.

Quæ stetit & ait: Domine non est tibi curæ, quod soror mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi vt me adiuuet.

Primo hic aduertendum est, querelas istas Marthæ erga sororem non inuidentiæ aut impatientiæ, sed amoris esse. In tantum enim Martha diligebat Dominum, vt omnino dignum putaret sororem vna ad res necessarias præparandas incumbere debere. Aberat ab illa domo virtus inuidentiæ, totiusque malitiæ amaritudo, nec nisi charitas & pietas dominabatur: ne quis carnalis & imperfectus verba hæc ex suo animo metiens putet Martham vitiosa perturbatiõne incitatam, aduersus sororem suam ea protulisse. Dolebat Domino non præstari omne humanitatis officium, sororemque ad pedes illis residentem, timebat non satisfacere tanto hospiti, neque digna illum excipere reuerentia. Desert ergo piæ querimonias non ad quoslibet è familia, vel extraneos, qui potuissent rem sinistre interpretari, sed ad ipsum Dominum, quem sciebat non nisi iustissimè iudicaturum. Nec ipsa in sororem ausa est promulgare sententiam, quod malè ociosa foret, sed totum commisit Domini iudicio, vt si ille eam negligentem nosset, iuberet ad opus surgere: sin aliter, ipsam excusaret. Solent homines mechanici & qui de manuum opere victitant Clericos & monachos ocij infimulare, quod non querant sibi victum sudore vultus sui. Sed potius malitia aut inuidentiã, quam ratione mouentur. Quid enim ad eos attinet, si clerus viuat ex aliorum beneficentia, quando multi nobiles & diuites mercatores de suis opibus absque vlllo labore victitant? Clerici & monachi nocte & die precantur Deum, pro populo, pro Ecclesia & pro omnibus: ministrant populo verbum Dei & Sacramenta, & non licebit eis ex elemosynis piorum viuere? *Si nos vobis seminauimus spiritalia, ait Apostolus, magnum est si vestra carnalia metumus?* Multa sunt & diuersissima Ecclesiæ membra & tamen alia pro alijs sollicita sunt. Mechanici, rustici, mercatores parant & conuehant omnibus necessaria: Principes & nobiles & magistratus iustitiam tuentur ac subditos protegent: Clerici & monachi pro omnium salute Deum nocte ac die precantur. Ita sunt diuersæ hominum functiones nec debet omnium eadem esse conditio. Faciat vnusquisque ad quod se obligatum nouit, & tranquillus erit Reipublicæ status. Tollant laici inuidentiæ pestem ab animo suo, & desinent malè sentire de clericis. Quod si quæ sunt vitia in clero, cogitent etiam se suis non carere vitijs, nec iudicent temerè, quorum beneficijs & corporalibus & spiritalibus sæpe non minimum iuuantur.

Et respondens, dixit illi Dominus: Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima.

Ex his Domini verbis apparet Martham plus satis sollicitam & occupatam fuisse. Habet hoc temporalium rerum administratio, vt animum lacinet & distrahat in multa: vnde sæpe numero accidit, vt etiam boni homines

Querelæ piæ
vt fuerint hæc
Marthæ.

Clericorum
& monachorum
opus
quodnam fore
debeat.

1. Cor. 9.

Membra Ecclesiæ
quæ sunt
diuersa.

Rerum temporalium
administratio

ut necessario
animum la-
ceret.

i. Tim. 6.

Misericordiz
opera quibus
exercenda.

Luc 9.

Vnum quod-
nem solum
fit accessa-
rium.

Omnia uti ad
vnum refe-
rentia sint.

Intentio ani-
mi ut in Deū
vnicē dirigē-
da in cunctis
actionibus.

quamuis sanctis & licitis terrenarum rerum occupationibus impliciti, fa-
cile turbentur & moueantur, utpote qui nō satis animi compotes sint, pro-
pter negociorum secularium multitudinem & importunitatem. O felices
igitur, qui quo ad possunt, paucissimis sese admiscet curis temporarijs,
*Habentes victum & vestitum, ait Apostolus, his contenti simus. Nam qui voluit di-
uites fieri incidunt in tentationem diaboli. Quare hoc? Quia scilicet in multa di-
stracti, facilem ad animi arcem impugnādam diabolo aditum patefaciunt.*
Sed dicat aliquis: Num ergo abiicienda sunt misericordiz opera? Minime
sanē: sed modis omnibus sunt exercenda: tamen cauendum ne animus plus
satis occupetur, sed sit liber & semper intentus in vnum, nempe Deum, quem
solum purē spectet & contempletur in omnibus quibus gratificatur & depe-
facit. Nec vnquam ita sit circa actionem occupatus, ut Deum & diuina ne-
gligat. Poterat fortassis Martha minori negotio Domino seruasse atque il-
lum verba salutis suo more referentem auscultasse, & tamen ad parandos
cibos corporis relicto animę pabulo sese totam effudit. Hoc planē cauē-
dum est in officijs misericordiz & charitatis, quę erga proximos præstan-
tur, uti ne propter illa animas nostras nimium negligamus. *Quid proficit ho-
mini si vniuersum mundum lucretur, seipsum autem perdat & detrimentum sustulerit?*
Ergo quoad fieri potest, in ipsa piarum actionum necessaria occupatione &
distractiua multitudine vitanda est nimia sollicitudo & mentis perturbatio,
ut fiant omnia tranquillo & in vnum intento animo, ac deinde cuncta Deo
committantur, nec vnquam proprię salutis animę penitus postponatur. Ita
seruias proximis, ut Deum & teipsum non negligas.

Porro vnum est necessarium.

Ab vno omnia cęperunt, & omnia tendunt ad vnum. Deus Omnipotens
fons est & origo omnium, idem ipse, & finis omnium. Ipse est enim & de-
us: ipse fons & clausula omnium quę sunt, fuerunt, quęque post futura sunt
per æterna secula. Ipse ergo est vnum necessarium. Hoc vnum quisquis
non spectat in occupationibus suis circa multa, perdit laborem suum, quia
obliquus est animus illius, nec recta fertur ad scopum. Hoc vnum si in om-
nibus illis, quę cogitant, dicunt, agunt & omittunt homines simplici corde
spectarent, eoquę & se & sua omnia referrent, felicissimi forent. Sed si totam
hominum viuentium summam colligas in vnum, vix paucos ex omnibus
inuenies, qui animi intentione ferantur in Deum. Tanta est cęcitas homi-
num. Alius hæc alius illa aucupatur, & plerique omnes in multa dispersi
sunt, & vna ipsi multiplices, instabiles, & miseri sunt, prout res, quibus
dediti sunt, sese habent: paucissimi in vnum Deum diriguntur. O homo at-
tende excellentiam conditionis tuę. Quicquid amas rerum visibilibus, lon-
gē est infra dignitatem tuam. Si amet rex vile prostibulum, commune om-
nibus, despicitur ab omnibus: ita tu dum vilia hæc & misera sectaris, auer-
sus ab vno summo bono Deo Opt. Max. demonibus cunctis ludibris es.
Nec dissimilis es pueris nondum ratione vrentibus qui maximis thesauris
vilia poma charius amplectuntur. Sed si vis bene consultum tibi, postposi-
ta labentium creaturarum varia & lubrica multiplicitate, animi obtutus in
vnum Deum tuum intende. Illuc tota feratur mentis tuę intentio, vbi est
verissima

verissima unitas & tranquillissimum ocium, vbi infinita creaturarum multitudo non nisi vnum est.

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

Hæc de vita contemplationi dedita exponuntur, quæ pars optima est, & hic incipit, porro in vita æterna semper perseverat & perficitur. Dicamus hic pauca de actiua & contemplatiua vita: id enim Euangelij mysticus sensus exigere videtur. Actiua vita non solum in eo posita est, vt vacemus operibus misericordie, sed etiam vt vitia extirpemus, passiones animi reformemus, sensitiuam portionem rationi, & totum exteriorem hominem interiори subijciamus: vt moralibus obtinendis virtutibus operam demus, vt in meditando illis quæ Dominus Iesus propter nos assumere, agere & pati dignatus est, sedulo versemur, vt in omnibus semper conemur obedire mandatis Dei & Ecclesie catholice, vt in operibus bonis, in bonis moribus, & in exercitijs actiue vite nos exercitemus, idq; purè ad honorem & propter voluntatem Dei, & salutem proximorum, exclusa omni vitiosa & obliqua intentione. Atque ante omnia necesse est vt per veram contritionem, puram confessionem, dignam satisfactionem siue dignos poenitentie fructus studeamus nos à præteritis culpis reformare, & solcite vigilare aduersus tentationes diabolicas, & cordis puritati nauare operam. Curandum est etiam, vt propriam discamus frangere voluntatem in omnibus, vt superfluas & inordinatas corporis delicias proculcemus, vt pacem & gaudium in solo Deo queramus, vt aduersa libenter feramus, vt ab omnibus despici cupiamus. In his atque id genus alijs quisquis serio ac studiose sese exercitarit, quandoq; ad contemplatiuam pertinget vitam, quæ est reuera dulcissima & felicissima, cui non possunt vllæ huius mundi delitie comparari: quæ tamen hodie non solum apud vulgus, sed etiã viros literatos, & Ecclesiasticos vsque adeo neglecta iacet, vt paucissimi sint, qui aliquam illius saltem notitiam, nedum experientiam, habeant. Basiliius Magnus contemplationem dicit esse cordis illuminationem, apothecam Spiritus sancti, mentis iucunditatem, hortum deliciarum, paradysum amœnæ suauitatis, lucem & pacem serenæ tranquillitatis. Origenes eam vocat cellam omnium charismatum plenitudine refertam. De qua si quis plura nosse velit, legat scripta D. Ioannis Rusbrochij, D. Ioannis Tauleri, Henrici Harpij, Dionysij Carthusianum de cõtemplatione & alios plures. Multa hinc in populo tractare vix consilij est, quandoquidem illius capaces non sunt: Imo nemo quamuis doctus capax est, nisi scientia illius cum profunda humilitate & seruenti charitate coniuncta sit. Denique hanc partem optimam elegit virgo sacratissima Maria in qua quam fuerit excellens, nulla lingua explicare, imo nulla mens capere sufficit. Sicut enim dono sapientie excellentissime prædita erat, ita contemplatione omnes longissimè superabat: est quæ hæc indubitata multorum persuasio, vsque ad contemplandam diuinam essentiam per speciem, sapius raptam eam fuisse etiam in hac vita. Neque hoc mirum, quando id Moyse & Paulo contigisse legimus. Nec vllum in se vel tenuissimè habebat culpæ impedimentum, quo minus posset ferri in Deum per contemplationem assiduam & admirabilem, aliorum contemplationem longè excedentem.

Vita actiua
quænam ne-
cessario re-
quirat.

Vita actiua
quinam au-
spicienda.

Vita contem-
platiua dul-
cissima alio-
qui in se qui-
nam ab om-
nibus penè
negligatur.

Basiliius.

Vita contem-
platiua eace-
mia.

Origenes.

Viri contem-
platiui recen-
tioris seculi
qui fuerint
excellenti-
ores.

Maria mater
Christi vt op-
timam sibi
partem dele-
gerit.

Exod. 33.
1. Cor. 12.

Rogemus ergo eam charissimi, vt impetret nobis à filio suo gratiam Spiritus sancti, qua & agnoscamus, quæ saluti magis vicina, & Deo gratiora sunt, & agnita eligamus, & deinde firmiter retineamus. Non nos detineat amor rerum presentium, quæ sine intermissione præterfluunt, nec nobiscum permanere possunt: sed simus dediti Deo & rebus diuinis, eaque nobis potissimum cordi sint semper, quæ nemo possit auferre à nobis. Quod si necdum idonei sumus optimam contemplationis partem eligere cum Maria, fideliter actiuæ vitæ partes exequamur cum Martha: simus pij in proximis, & quicquid in nobis Deo displicet, mortificemus: ita quandoq; perueniemus ad partem optimam nunquã nobis neq; vi, neq; fraude cuiusquã eripiendã.

SERMO I. IN EADEM SOLENNITATE.

Quod beatam virginem amare venerarique debeamus, eiusque exemplo optima quæque virtutum deligere.

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea, Lucæ decimo. Charissimi fratres, nonne insipientiæ arguendus est vehementer, quisquis eligendi optione sibi data non optima quæque, sed aut parum bona, aut etiam malè eligat? Et nos propemodum ij sumus, quibus optima eligendi data est copia, nec copia nobis tantum est data, sed vocati sumus etiam & iussi optima eligere, vt simus perfecti, sicut est Pater noster perfectus, qui in cælis est. Iam videat vnusquisque quid eligat, quid querat, an optimum, ne dicam bonum, ne dicam malum sit. In externis morari occupationibus, toto die (idquæ non ex obedientia & sine fructu charitatis fraternæ) ferè fabulari, nugari, & ad hæc occasiones querere, de fratrum conuersatione, non charitate, sed inuidia stimulante, inuestigare, de secularibus moribus scrutari, obloqui, murmurare, perperamque iudicare, nocturnos & clandestinos conuentus agere, instituta Spiritus sancti contemnere, vetica transgredi, quæro an monacho, an eremita digna sint, an optima vocanda? Verum non ab accusatione sermo noster sumere deberet exordium, nisi dolor vrgeret me præueniens, quod ad transgressiones quidam nati, & nescio à quo ad monasteria missi, & suas & aliorum animas seducunt. Video multos inter vos bonos, sed sunt reuera etiam nonnulli quos lugere habeo, licet cohortationes quas facimus, hi aut ad se pertinere non arbitrantur, aut ad sui persecutionem existiment dictas: persequimur cerè peccata eorum & vitia, quæ ipsimet persequi deberent, sed diligimus eos quos tantopere curamus fore bonos. Maria optimam partem elegit, optimam partem elegit in quouis viuendi genere: nam non vnum duntaxat viuendi statum tenuit, quippe cui sanctè viuendi neque status neque modus defuit vllus. Habuit enim statum virginalem, conjugalem & vidualem, in quorum quolibet exemplar atque speculum se virtutum præbuit. Fuit præterea in ea status angelorum, apostolorum, martyrum, confessorum atque virginum, vt in quocunq; quis esset statu, in Mariam respicere, ac sibi in ea emendatoris posset vitæ sumere normam. Vnde non incongrue ei Ecclesiastici illud tribuitur dicentis: *In omni terra stetit, & in populo, & in omni gente primatum habuit.* Et verissimum est illud Bernardi, Merito ô virgo benedicta de te ple-

Math. 5.

Optimam partem vti in quouis viuendi genere elegit Maria.

Eccle. 24.

Bernard.